

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Matěj Peták

Téma práce: Zpětná vazba jako nástroj pro vedení skautského oddílu

Autor, Matěj Peták, se ve své bakalářské práci rozhodl zaměřit na využívání zpětné vazby ve skautském oddíle jako nástroje vedení v rámci výchovného působení. Jedná se o závěrečnou práci, která je zaměřená velmi prakticky, s bezprostředním transferem zjištěných poznatků do „terénu“ profesionální i laické komunikace, resp. vedení druhých lidí.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je rozvržena do šesti hlavních kapitol. První dvě se vztahují k oblasti komunikace a zpětné vazby v neuropsychologické perspektivě. Čtyři následující se zaměřují na téma skautingu; vedle obecného popisu historie, poslání a aktivit hnutí se zabývají také jeho specifickými výchovnými prvky a důrazy.

Autor v úvodu nastiňuje teoretická východiska pro svou práci a také zaměření praktické části. Potěšilo by mě, kdyby z této části (případně z následujících kapitol) čtenář získal i informaci, jaký je účel některých kapitol či podkapitol věnovaných skautingu (např. kapitol o organizaci a správě skautingu) vzhledem k celkovému zaměření bakalářské práce.

Autor čerpá z imponujícího množství odborné literatury, převážně o problematice skautingu a komunikaci v pedagogicko-psychologickém i v neuropsychologickém kontextu. Poněkud převažují zdroje vztahující se ke skautingu, což koresponduje s převažujícím množstvím teoretických kapitol věnujících se skautingu. Udělalo by mně radost, kdyby zde byly citovány i existující zahraniční výzkumné studie, které se v sociální komunikaci zaměřují na zpětnovazební reakce adolescentů (např. i články, které v rámci komunikace mapují i neuronální souvislosti). Bylo by o nich možné následně diskutovat v souvislosti s vlastními výzkumnými nálezy bakalářské práce v kapitole *Diskuse*.

V teoretické části mě potěšilo propojování neurovědeckých poznatků s vývojově psychologickými informacemi a doplňování teoretického popisu ilustrativními příklady sociálních interakcí.

Souhrnným cílem výzkumné části, formulovaným na s. 44, bylo „...zjistit, jak účastníci skautského tábora prožívají vědomé zacházení se zpětnou vazbou ze strany vedoucích“. Následně je tento cíl konkretizován do tří rovin: intelektuální cíl (poukázat na přínos využití zpětné vazby v pojetí Matuly, 2018), praktický cíl (seznámení respondentů s metodou zpětné vazby skrze její poskytování) a personální cíl (zdokonalení se v komunikaci s použitím zpětné vazby). Na tomto základě byly formulovány dvě výzkumné otázky s podcílem zjistit, jak prožívají členové skautského oddílu používání vedení s vědomě používanou zpětnou vazbou (resp. naopak řízení) ze strany svých vedoucích. Pomocí individuálních rozhovorů autor získal kvalitativní materiál od sedmi adolescentních respondentů (mužů), kteří jsou aktuálně věkově nejstaršími členy skautského oddílu. Na základě otevřeného kódování získal devět, resp. sedm relevantních kategorií vzhledem k výzkumnému cíli.

V metodologické části mě potěšilo využívání širšího spektra odborných informačních zdrojů zaměřujících se na kvalitativní metodologii. Líbila se mně promyšlená a adekvátně reflektovaná skladba oslovených respondentů. Udělal mně radost také popis využitých prvků

aktivního naslouchání spolu s uvedením konkrétních příkladů v úryvcích z rozhovorů, dále připojení ukázky procesu otevřeného kódování v příloze bakalářské práce.

Určitou nevýhodou z hlediska interní validity bylo, že autor seznámil respondenty se zásadami zpětné vazby (v pojetí Z. Matuly, 2018), což mohlo určitým způsobem modifikovat jejich následné odpovědi. Potěšilo mě však, že si autor dodatečně toto riziko uvědomil a ve své práci jej reflektoval. Explicitní projevy zkreslení výpovědí z výše uvedeného hlediska autor zahrnul do jednotícího kódu, jemuž věnoval pozornost i v diskusní části.

Dále mně udělalo radost, že se autor zaměřil nejen na obecný popis extrahovaných kategorií s úryvky, ale také na analýzu intraindividuálních rozdílů v odpovědích uvnitř jednotlivých kategorií na s. 58. Potěšilo by mě zároveň, kdyby byla tato část analýzy provedená i u ostatních analyzovaných bloků (pravidlem u kvalitativních analýz bývá, že text obsahující úryvky z rozhovorů by neměl svou délkou přesahovat doprovodný text věnující se jejich analýze).

Potěšilo mě, že autor využil kapitulu *Diskuse* i pro prezentaci poznatků, které z výzkumu vyplynuly nad rámec výzkumných otázek, a také pro přehled jednotlivých výzkumných limitací a zároveň i pro řadu cenných podnětů pro další výzkumnou práci na téma využití různých variant zpětné vazby. Udělalo by mně však také radost, kdyby kapitola *Diskuse*, která bývá primárně koncipována jako část syntetizující teorii, výzkumné cíle (resp. výzkumné otázky) a výzkumné nálezy, obsahovala právě i diskusi souhrnných výzkumných nálezů s výzkumnými otázkami a s prostudovanou literaturou. (Část souhrnných nálezů čtenář nachází teprve v závěru práce.)

Je však zapotřebí zdůraznit, že provádění výzkumu s využitím zpětné vazby (v pojetí Z. Matuly) je, zvláště pokud je sám výzkumník v pozici učícího se tomuto přístupu, úkolem extrémně nesnadným.

Pro vytváření příštích akademických textů doporučuji věnovat větší pozornost jejich gramatické stránce: Stylisticky zpřesnit větné formulace (např. neopominout důležité větné členy jako např. přísudek ve větě na s. 17: „*Podle Šedové et al. (2012) proces, při kterém je žákovi poskytována informace o úspěšnosti průběhu jeho procesu učení.*“) a vyhnout se gramatickým nepřesnostem (např. hovorovým výrazům, viz s. 20: „*Tento druh zpětné vazby se skládá ze třech částí.*“).

Na s. 11. v podkapitole „Nelineárnost“ je naznačena informace o vložení obrázku, který zde chybí.

Otázka pro diskusi:

Jakou roli z hlediska interní validity výzkumu mohla hrát okolnost, že výzkumník, který shromažďuje výzkumný materiál týkající se sociálních situací vznikajících během skautských aktivit, je zároveň skautským vedoucím respondentů?

Závěr a hodnocení: Autor prokázal velmi dobrou orientaci ve zvolené problematice i v práci s odbornou literaturou. Metodologická stránka předložené bakalářské práce naznačuje, že autor zvolené téma zevrubně promýšlel a navzdory obtížnosti tématu neopominul některé relevantní výzkumné aspekty (případně je zpětně reflektoval). Vzhledem k výše uvedeným dílčím deficitům zejména v interpretační a diskusní části se přikláním k hodnocení předložené bakalářské práce v rozmezí „dobře-velmi dobře“, v závislosti na výsledku obhajoby.

Doc. Mgr. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 9. 9. 2024